Borszörcsök Község Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2018. (VI.28.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről

Borszörcsök Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12.§ (2) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdésében, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CXXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában, és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 43/A. § (7) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró

- *Veszprém Megyei Kormányhivatal Állami Főépítészének,*
- *a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságnak,*
- *a Miniszterelnökség Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkársága,*
- *a Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya,*
- *a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint*
- *Borszörcsök Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézmények partnerségi egyeztetésének szabályairól szóló 8/2017.(VIII.8.) sz. önkormányzati rendeletében felsorolt partnerek*

véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

I. Fejezet
Általános rendelkezések

1. Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

1. *Áttört kerítés:* olyan kerítés, amelynek a kerítés síkjára merőleges átláthatósága 50%-nál nagyobb mértékben nem korlátozott.
2. *Cégtábla:* a cég nevét és székhelyét feltüntető tábla.
3. *Címtábla*: az intézmény, vállalkozás nevét, vagy egyéb adatait feltüntető tábla.
4. *Fényreklám:* tartószerkezeten elhelyezett, reklám megjelenítésére alkalmas led panel, videófal, monitor.
5. *Hirdető-berendezés:* hirdetések, reklámok elhelyezésére szolgáló, fixen rögzített vagy mozgó, közterületről érzékelhető szerkezet, mely képi, illetve hang effektusok megjelenítésére, valamint információk tárolására is alkalmas.
6. *Hirdetővitrin:* közösségi célú hirdetések elhelyezésére szolgáló, közterületről látható, átlátszó burkolattal ellátott berendezés.
7. *Óriásreklám:* az A0 (841x1189 mm) méretet meghaladó méretű, hirdetések elhelyezésére alkalmas közterületről látható építmény.

8. *Pasztellszín:* a színek világos, kis telítettségű árnyalatai, melyek között előnyben kell részesíteni a meleg árnyalatokat, mint a bézs, narancs, sárga, barna, vörös árnyalatai.
9. *Rikító szín:* nagy telítettségű, élénk, erőteljes, figyelemfelkeltő színek.
10. *Védett érték:* helyi egyedi védelem alatt álló épület, építmény, építményrész, egyéb elem.

II. Fejezet
A helyi védelem

2. A helyi védelem fajtái

2. § (1) A helyi védelem területi vagy egyedi védelem lehet.

(2) A helyi egyedi védelem a jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert meghatározó valamely
- a) építményre, építményrészletre vagy az alkalmazott anyaghasználatra, tömegformálásra, homlokzati kialakításra,
- b) táj- és kertépítészeti alkotásra, egyedi tájértékre, növényzetre,
- c) szoborra, képzőművészeti alkotásra, utcabútorra,
- d) az a)-c) ponthoz kapcsolódóan az érintett földrészlet, telek egészére vagy egy részére terjedhet ki.

3. A helyi védelem alá helyezés, valamint megszüntetés szabályai

3. § (1) A helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbavétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése, védelmének biztosítása a települési önkormányzat feladata.

(2) A helyi védelem alá helyezést vagy annak megszüntetését bármely természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet - írásban - a polgármesternél kezdeményezheti.

(3) A helyi védelem alá helyezésre vonatkozó kezdeményezésnek tartalmaznia kell:
- a) a védelemre javasolt érték megnevezését,
  - aa) egyedi védelem esetén címét, helyrajzi számát,
  - ab) területi védelem esetén a terület lehatárolását a helyrajzi számok megjelölésével,
- b) a védelem jellegével kapcsolatos javaslatot,
- c) a kezdeményezés rövid indokolását,
- d) a védendő érték fotódokumentációját, helyszínrajzát,
- e) a kezdeményező nevét, megnevezését, lakcímét, székhelyét

(4) A helyi védelem megszüntetésre vonatkozó kezdeményezésnek tartalmaznia kell:
- a) a védelem alatt álló érték megnevezését,
  - aa) egyedi védelem esetén címét, helyrajzi számát,
  - ab) területi védelem esetén a terület lehatárolását a helyrajzi számok megjelölésével,
- b) a védelem törlésével kapcsolatos javaslat rövid indokolását,
- c) a védett érték felmérési és fotódokumentációját,
- d) a kezdeményező nevét, megnevezését, lakcímét, székhelyét.

(5) A védelem megszűnik, ha
   a) a védett érték helyrehozhatatlanul megsemmisül;
   b) a védett érték magasabb jogszabályi védettséget kap;
   c) a Képviselő-testület a helyi védelmet megszünteti.

(6) A helyi védelem alá helyezésről, annak módosításáról, vagy megszüntetéséről értesíteni kell:
   a) az érintett ingatlan tulajdonosát (tulajdonosait) postai úton,
   b) műalkotás esetén az élő alkotót, vagy a szerzői jog jogosultját,
   c) az illetékes építésügyi hatóságot,
   d) a kezdeményezőket.

4. § A helyi védelem alá helyezést elrendelő, vagy azt megszüntető önkormányzati rendelet hatályba lépésétől számított 15 napon belül a jegyző kezdeményezi az ingatlanügyi hatóságnál a védelem jogi jellegként való feljegyzését, vagy törlését.

5. § (1) A védett érték csak egységes megjelenésű táblával jelölhető meg, amelynek a védelem tárgyának megnevezése mellett a következő szöveget kell tartalmaznia: *„Borszörcsök Község Önkormányzata által védetté nyilvánított helyi érték - évszám"*. A tábla anyaga kő, fa, vagy fém.

(2) A tábla elkészíttetéséről, elhelyezéséről a polgármester gondoskodik. A tábla elhelyezését az érintett ingatlan tulajdonosa tűrni köteles. A tábla elhelyezése, fenntartása és pótlása az önkormányzat feladata.

4. A helyi védelem alatt álló értékek nyilvántartása

6. § (1) A védett értékekről az önkormányzat nyilvántartást vezet, amelybe az önkormányzati hivatalban bárki betekinthet.

(2) A nyilvántartás naprakész vezetéséről a jegyző gondoskodik.

5. A védettséghez kapcsolódó tulajdonosi kötelezettségek

7. § (1) A védett érték karbantartása, állapotának megóvása a tulajdonos kötelezettsége.

(2) A védett érték megfelelő fenntartását és megőrzését elsősorban a rendeltetésnek megfelelő használattal kell biztosítani.

6. A településképi önkormányzati támogatás és ösztönző rendszer

8. § (1) A védett érték tulajdonosának kérésére a védettséggel összefüggésben szükségessé váló, a tulajdonost terhelő munkálatok finanszírozásához az önkormányzat támogatást adhat.

(2) A támogatás mértékét az önkormányzat Képviselő-testülete évente a költségvetésben határozza meg.

(3) A támogatás feltételeit, folyósításának, elszámolásának módját, az elvégzett munkák bizonylatolásának rendjét a támogatásban részesített tulajdonossal kötött megállapodásban kell rögzíteni.

7. Helyi egyedi védelem alá helyezett értékekre vonatkozó építészeti követelmények

9. § (1) A védelemben részesített helyi építészeti értékek a 2. mellékletben kerültek felsorolásra.

(2) A védett épületeket hagyományos építészeti tömegükben, tetőformájukban kell megtartani, érintetlenül hagyva a hagyományos homlokzati nyílásrendet, és a nyílások osztásait, megőrizve a homlokzati tagozatokat és díszítéseket. A védett épület átalakított homlokzata eredeti állapotába visszaállítható.

(3) A védett épület belső korszerűsítését, átalakítását, esetleg bővítését a védettség nem akadályozza, sőt a védelem érdekében elő kell segíteni ezen épületek mai igényeknek megfelelő hasznosítását.

(4) A védett épületeket úgy lehet bővíteni, hogy az eredeti épület tömegformája, homlokzati kialakítása, utcaképi megjelenése ne változzon, illetve a legkisebb kárt szenvedjen, és a tervezett bővítés a régi épület formálásával, szerkezetével, anyaghasználatával összhangban legyen.

(5) A helyi védelem alatt álló épület, építmény telkének utcai kerítése lehetőleg természetes anyagból (fa vagy sövény) készüljön, illetve igényes kialakítású, áttört fémkerítés lehet.

(6) Közterületre néző homlokzatra nem helyezhető ki gázkészülék égéstermék kivezetése, parabola antenna, illetve klímaberendezés.

(7) Reklámcélú építmény, reklámhordozó, reklámnak minősülő falfestés, felirat, plakát helyi egyedi védelem alatt álló épületen, illetve az előtte levő közterületen nem helyezhető el.

(8) Egész épület, vagy szerkezeti elemek bontása csak a teljes műszaki és erkölcsi avulás esetén lehetséges, a védettség 3. § szerinti megszüntetését követően.

8. Egyedi tájértéknek jelölt képződményekre/létesítményekre vonatkozó építészeti követelmények

10. § (1) Az egyedi tájértékek az ember társadalmi tevékenységével létrehozott tájalkotó elemek, melyek kultúrtörténeti, vagy esztétikai szempontból egy község számára jelentőssé váltak, de nem állnak műemléki, vagy természetvédelmi oltalom alatt.

(2) Tükrözik a falu múltját, kulturális hagyományait, védelmük ezért fontos. Minden egyedi tájértéknek közösségi jelentőséggel kell bírnia, környezetével együtt értelmezendő.

(3) Szükséges az egyedi tájértékek részletes kataszterezését elvégezni, valamint gondoskodni a folyamatos állapot-, illetve állagmegóvásukról és környezetük rendezéséről.

(4) Az egyedi tájértékek jegyzékét jelen rendelet 3. melléklete tartalmazza.

III. Fejezet
Településképi szempontból meghatározó területek

9. Településképi szempontból meghatározó területek megállapítása

11. § (1) Az önkormányzat a településkép szempontjából meghatározó területekként jelöli ki Borszörcsök Község teljes közigazgatási területét:

a) Falusias karakterű terület,

b) Újonnan beépülő terület,

c) Üdülőterület,

d) Gazdasági terület,
e) Egyéb külterület.

(2) A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolását az 1. melléklet tartalmazza.

IV. Fejezet
Településképi követelmények

10. Az építmények anyaghasználatára vonatkozó építészeti követelmények

12. § (1) Az épületek homlokzatainak, nyílászáróinak színezésére rikító színek használata településkép-védelmi szempontból nem megengedett.

(2) A homlokzatok burkoló anyaga – a gazdasági területek kivételével – nagyelemes fém és műanyag hullám- illetve trapézlemez burkolat nem lehet.

(3) A harsány színű, faluképbe nem illő tetőfedő anyag alkalmazása nem engedhető meg.

(4) Homlokzatokon és tetőhéjazatként zavaró fényhatást okozó, tükröződő felületek nem alkalmazhatók.

(5) Az épületek homlokzatainak, nyílászáróinak színezésére rikító színek használata településkép-védelmi szempontból nem megengedett.

(6) Az ingatlanok kerítéseinek színezésére rikító színek nem alkalmazhatók.

11. Településképi szempontból meghatározó területeken elhelyezhető építményekre vonatkozó általános előírások

13. § (1) A településen csak településképi és építészeti szempontból igényes – elsősorban egyedi tervezésű – építmények építhetők.

(2) Gondoskodni kell az épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések elhelyezése során a környezettel történő funkcionális és esztétikai összehangolásról, a tájba illesztésről. A külterületi épületek kialakítása a helyi építészeti hagyományoknak megfelelő anyaghasználattal és formavilággal történjen.

(3) Az ingatlanok és az épületek kialakítása, fejlesztése és használata során a kialakult tájkarakterhez kell illeszkedni.

(4) Egy telken lévő építmények tömegeit és homlokzatait (homlokzati színezéseket) úgy kell kialakítani, hogy azok egymással összhangban legyenek egységes építményegyüttes hatását keltsék.

(5) Az épületek homlokzatainak, kerítéseinek tömegében, anyaghasználatában és színezésében történő egységét meg kell tartani.

(6) Az épületek tetőzete a hagyományos formákhoz igazodó, magastetős konstrukcióban készülhet.

(7) A szomszédos épületek tetőhajlásszöge maximum 10°-kal térhet el egymástól.

(8) Klímaberendezés, turbókazán, központi porszívó szellőzőnyílását szomszéd telkére oldalhatáron álló beépítési mód esetén, valamint az épület fő (utcai) homlokzatára nem lehet elhelyezni.

(9) A közterületen elhelyezhető építményekkel szembeni elvárások a következők:

a) Fa homlokzatú, térelemes, önálló alapszerkezet nélküli pavilon településképbe illeszkedő módon létesíthető. Egy-egy közterületi szakaszon csak azonos formájú, anyagú és színű pavilonok állíthatók fel.
b) A közúti közlekedéssel kapcsolatos várakozóhelyek a település teljes területén egységes kialakításúak legyenek.

12. Településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozó területi építészeti követelmények

14. § (1) Új lakóépületek telepítésénél a meglevő beépítéshez és építészeti kialakításhoz kell illeszkedni.
(2) A szomszédos épületek utcai homlokzatmagassága maximum 0,5 méterrel térhet el egymástól.
(3) A melléképület gerincmagassága a főépületét nem haladhatja meg.
(4) A terepszint alatti építmény csak az építési helyen belül emelkedhet ki a terepszintből.
(5) Gazdasági területeken a tevékenységhez szükséges toronyszerű építmények utcaképi elemet ne képezzenek.

13. Településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozó egyedi építészeti követelmények

15. § Falusias karakterű területen az épületek, építmények kialakítására vonatkozó előírások:
a) Tetőidom és hajlásszög: az épületek csak magastetővel létesíthetők 40-45° hajlásszöggel.
b) Tetőhéjalás: tetőhéjazatként cserépfedést, vagy kiselemes hatású fedést kell alkalmazni. Torony, előtető, télikert fedése a fent rögzítettől eltérően is kialakítható.
c) A lakóépületek a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően vakolt homlokzati megjelenéssel, a településre jellemző halvány (fehér, sárga, barna és árnyalatai) színezéssel alakíthatók ki.
d) A tetőhéjazat cseréje esetén, egy tetőfelületen többféle anyagú, színű tetőhéjazat - kivéve a gyárilag színárnyalatos kivitelűt - nem helyezhető el.
e) A homlokzat felújításnak a közterületről látható épülethomlokzat egészére ki kell terjednie.
f) Az épületek az utcai homlokvonalon utcával párhuzamos szárnnyal is bővülhetnek.
g) Az egy telken lévő építmények tömegeit és homlokzatait (homlokzati színezéseket) úgy kell kialakítani, hogy azok egymással összhangban legyenek és formai szempontból egységes építmény-együttes hatását keltsék.
h) Előkert nélküli beépítésen elhelyezésre kerülő utcafronti épületek közterület felé néző homlokzatán a közterületre kivezető ereszcsatorna nem helyezhető el, kivéve a homlokzati falba beépítve, illetve takartan vagy a terepszint alatt az utcai vízelvezető hálózatba elvezetve helyezhető el.
i) Kerítés kialakítása:
  ia) A lakótelkek utcai telekhatárán tömör vagy áttört utcai kerítések létesíthetők, melyek nyers beton felülettel nem jelenhetnek meg.

ib) Saroktelkek esetében a telek határain épített kerítésnek a telek sarokpontjától 2-2 m-es távolságig a lábazat feletti teljes felületen, áttört kialakításúnak kell lennie.

16. § Újonnan beépülő területen:

a) Tetőidom és hajlásszög: az épületek csak magastetővel létesíthetők 35-45 fok hajlásszöggel.
b) Tetőhéjazatként cserépfedést, vagy kiselemes hatású fedést kell alkalmazni. Torony, előtető, télikert fedése a fent rögzítettől eltérően is kialakítható.
c) A lakóépületek a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően vakolt homlokzati megjelenéssel, a településre jellemző halvány (fehér, sárga, barna és árnyalatai) színezéssel alakíthatók ki.
d) A tetőhéjazat cseréje esetén, egy tetőfelületen többféle anyagú, színű tetőhéjazat - kivéve a gyárilag színárnyalatos kivitelűt - nem helyezhető el.
e) A melléképület tetőhajlásszöge illeszkedjen a főépület tetőszerkezetének jellemző hajlásszögéhez.
f) A homlokzat felújításnak a közterületről látható épülethomlokzat egészére ki kell terjednie.
g) Kerítés kialakítása:
    ga) A lakótelkek utcai telekhatárán tömör vagy áttört utcai kerítések létesíthetők, melyek nyers beton felülettel nem jelenhetnek meg.
    gb) Saroktelkek esetében a telek határain épített kerítésnek a telek sarokpontjától 2-2 m-es távolságig a lábazat feletti teljes felületen, áttört kialakításúnak kell lennie.

17. § Üdülőterületen:

a) A területen elhelyezhető épületek csak magastetővel létesíthetők.
b) A tető hajlásszöge 30°-nál alacsonyabb, 45°-nál meredekebb nem lehet.
c) Tetőhéjalás: tetőhéjazatként cserépfedést kell alkalmazni.
d) A tetőhéjazat cseréje esetén, egy tetőfelületen többféle anyagú, színű tetőhéjazat - kivéve a gyárilag színárnyalatos kivitelűt - nem helyezhető el.
e) Homlokzat színezése során a fehér, a tört-fehér, ill. pasztellszínek alkalmazhatók.
f) A homlokzat felújításnak a közterületről látható épülethomlokzat egészére ki kell terjednie.

18. § Gazdasági területen:

a) A területen az épületek lapos, vagy magastetővel létesíthetők.
b) A magastető hajlásszöge 15°-nál alacsonyabb, 45°-nál meredekebb nem lehet.
c) Tájidegen anyagú és színű fedések nem alkalmazhatók.
d) Épületcsoportnál azonos tetőalakítást kell alkalmazni.

19. § Egyéb külterületen:

a) Mezőgazdasági területen az épületek – a földdel takart pincék kivételével - csak magastetővel, a kialakult állapot figyelembe vételével létesíthetők.
b) A 8 méternél nagyobb fesztávú csarnokszerkezetek kivételével tető hajlásszöge 40°-45° között lehet.

c) Tetőhéjazatként cserépfedést kell alkalmazni.
d) A homlokzatokon (falburkolat, tető) olyan színárnyalatok alkalmazhatók, amelyek a hagyományos építőanyagok (cserép, fa, egyéb természetes anyagok) színeire jellemzők.
e) Kertes mezőgazdasági területen az épületek homlokzatát csak a településre jellemző, természetes anyagokkal és színekkel lehet kialakítani.
f) Temető területen:
    fa) Az épületek lapos, vagy magastetővel létesíthetők. A magastető hajlásszöge 15°-nál alacsonyabb, 45°-nál meredekebb nem lehet. Tetőhéjazatként lemezfedést, cserépfedést, vagy sötét tónusú kiselemes hatású fedést kell alkalmazni. Torony, előtető fedése a fent rögzítettől eltérően is kialakítható.
    fb) Harangláb, harangtorony a megengedett legnagyobb építménymagasságnál magasabb, a megengedett tetőhajlásszögtől eltérő is lehetséges.
    fc) Az elhelyezésre kerülő épületek homlokzatát a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően csak a településre jellemző, természetes anyagokkal és színekkel, a helyi építészeti hagyományokhoz illeszkedő megjelenéssel lehet kialakítani.

14. A zöldfelület kialakításának követelményei

20. § (1) Falusias karakterű területen, Újonnan beépülő területen és Üdülőterületen a telkek területének be nem épített, burkolattal el nem látott részét zöldfelületként kell kialakítani és fenntartani.
(2) Gazdasági területen a telkek be nem épített, illetve gazdasági céllal nem hasznosított részét, továbbá a beültetési kötelezettséggel érintett területeket többszintes növényállománnyal telepítve, parkosítva kell kialakítani, illetve fenntartani, a telekhatárok mentén legalább egy fasort kell telepíteni.
(3) Fát, 3 m-nél magasabbra növő bokrot a szomszédos, nem közterületi telek határához belterületen legalább a várható koronaátmérő felének megfelelő távolságra kell ültetni, épülettől legalább 3 m-rel kell elmaradni.
(4) A temetőt kerítése mentén fasorral kell határolni.
(5) A település utcái mentén, ahol nincs akadályozó tényező, fasor kell telepíteni. A zöldsáv fenntartását, gyommentesítését tulajdonosának, illetve kezelőjének folyamatosan el kell végezni.
(6) Az utak melletti fasorok védendők, tájra jellemző, lombhullató fafajokkal történő pótlásukról gondoskodni kell.
(7) A mozaikos tájszerkezet megőrzése és ökológiai szerepe miatt a gyepterületeken a fás-cserjés foltok, erdő-gyep mozaikok megőrzését, a jelenlegi művelési ágak megtartását biztosítani kell.
(8) Az összefüggő, nagy felületű szántóterületek erdő,- illetve cserjesávval történő megosztását természetvédelmi és gazdasági érdekből biztosítani kell.
(9) Az utak melletti fasorok, cserjesávok folyamatos ápolásáról, szükség szerint pótlásukról gondoskodni kell. A szükséges pótlásokhoz a tájra jellemző, lombhullató cserje- és fafajok telepítése lehetséges a 4. mellékletben felsorolt fajlista felhasználásával.

(10) A településen a tájra jellemző, honos, lombhullató cserje- és fafajok telepítése lehetséges, a 4. mellékleteben található növénylista felhasználásával. A növénylista bővíthető, de kifejezetten a tájegységre jellemző, honos, a hazai flórát reprezentáló, lombhullató fajok alkalmazhatók.
(11) Közterületi növénytelepítésnél a tűlevelű örökzöldek dominanciája kerülendő.
(12) A településképi szempontból meghatározó területeken, a tájidegen, invazív növényfajok nem alkalmazhatók. A kerülendő inváziós növényfajok listája függelékként e rendelethez csatolandó.

15. Felszíni energiaellátási és vezetékes elektronikus hírközlési sajátos építmények elhelyezésére vonatkozó közös szabályok

21. § (1) A településképi szempontból meghatározó területen a felszíni energiaellátási és vezetékes elektronikus hírközlési sajátos építmények a településképi és tájképvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett helyezhetők el.
(2) Az új távvezetékek (energia- és hírközlő vezetékek) létesítésekor minden olyan esetben törekedni kell azok terepszint alatti elhelyezésére, ha ez védendő értéket nem veszélyeztet.
(3) Jelentősebb energiaigény növekedés esetén a tervezett transzformátorok helyét a beépítéssel összehangoltan a környezetbe illesztve kell kijelölni.
(4) A tervezett közművezetékek építésekor törekedni kell a közös vezetékek nyomvonal kivitelezésére.
(5) A közművezetékek telepítésénél, az elrendezés tervezésénél az utak fásítását is figyelembe kell venni.
(6) Közművezeték, járulékos közműlétesítmények elhelyezésénél az esztétikai követelmények betartására is figyelemmel kell lenni.
(7) Közterületen lámpákkal káprázást, vakítást, ártó fényhatást okozni nem szabad, ingatlan használatát korlátozni tilos.
(8) A fényszennyezés elkerülésének érdekében a kültéri világítás a tényleges használat idejéhez igazítandó, illetve 22 óra, vagy éjfél után közvilágítás fénye csökkenthető.
(9) A csapadékvíz-, ill. szennyvíz-elvezetés, tárolás módjának és kezelésének építményei, műtárgyai a közterületet sem műszakilag, sem településképvédelmi szempontból nem zavaró módon alakítandók ki.

16. Vezeték nélküli elektronikus hírközlési sajátos építmények elhelyezésére vonatkozó szabályok

22. § A település területén a vezeték nélküli hírközlés sajátos építményeinek, műtárgyainak elhelyezésére nem alkalmas területek a 11. § (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott területek.

23. § (1) A település területén a vezeték nélküli hírközlés sajátos építményeinek, műtárgyainak elhelyezése – a környezetbe illesztés feltételeivel – elsősorban a település külterülete alkalmas.
(2) Amennyiben 300 m-es körzetben már meglevő antenna áll, új antenna elhelyezése csak a meglévő antennatartó-szerkezet igénybevételével történhet.

17. Reklámra, reklámhordozóra, cég- és címtáblára vonatkozó általános településképi követelmények

24. § (1) A település területén csak a környezet arculatához illeszkedő, esztétikus hirdető-berendezés, egyéb reklámhordozó, tájékoztató (információs) rendszer helyezhető el, az e rendelet szerinti településképi bejelentési eljárás lefolytatását követően.

(2) Az elhasználódott, felújítandó, aktualitását vesztett reklámhordozót, reklámtartóberendezést, hirdető-berendezést, tájékoztató (információs) rendszert, cég-, címtáblát, cégért a tulajdonosnak 30 napon belül el kell távolítania. Felújítást követően az új településképi előírások szerint helyezhetők el.

18. Cég- és címtáblára vonatkozó településképi követelmények

25. § (1) Épületek homlokzataira kerülő cég- és címtábla épületdíszítő tagozatot nem takarhat el.

(2) Új épület létesítésénél, meglévő épületek átalakításánál vagy homlokzatának felújításakor a közterülettől látható felületen cég-, címtáblát, cégért úgy lehet elhelyezni, hogy az épület architektúráját ne változtassa meg.

(3) Az épületeken elhelyezhető cégérek szerkezeteinek, felülete rikító színű, káprázást okozó, illetve fényvisszaverő kialakítású nem lehet, az összképben zavaró hatás nem engedhető meg.

(4) Táblaszerűen kialakított cégér felülete nem haladhatja meg az 1,0 m^2-t. Műemléki környezetben, műemléképületen, helyi értékvédelmi területen táblaszerűen kialakított cégér legnagyobb magassági vagy szélességi mérete nem haladhatja meg a 0,5 m-t és összfelülete nem lehet 1,0 m^2-nél nagyobb.

19. Reklámra, reklámhordozóra vonatkozó településképi követelmények

26. § (1) A0-ás (841x1189 mm), illetve ezt meghaladó ívméretű óriásreklám a település közigazgatási területén nem helyezhető el.

(2) A település területén az épületek tetőzetén reklámhordozók, fényreklámok nem helyezhetők el.

(3) Épülethomlokzaton reklám, reklámhordozó felület, gépjárműforgalmat nem zavaró elhelyezéssel és mérettel helyezhető el.

(4) Plakát, falragasz az épületek közterület felé néző homlokzatain nem helyezhető el.

(5) Reklámcélú védőháló, illetve ponyva – az építés, felújítás ideje alatt, de legfeljebb 6 hónapos időtartamra - épületállványon elhelyezhető, amennyiben azt más jogszabály nem tiltja. A felületen továbbá az építkezésre vonatkozó tájékoztatás, épületterv, látványterv tüntethető fel.

(6) Építési reklámháló kihelyezése az építési tevékenység időtartamára településképi bejelentési eljárás lefolytatását követően lehetséges

27. § (1) Az épületeken elhelyezhető reklámhordozó szerkezeteinek, felülete rikító színű, káprázást okozó, illetve fényvisszaverő kialakítású nem lehet, az összképben zavaró hatás nem engedhető meg.

(2) Fényreklám kialakítására vonatkozó előírások:
   a) a reklámok csak alacsony fényintenzitásúak lehetnek,
   b) nem alakítható ki villogó effektussal, illetve
   c) a lakások rendeltetésszerű használatát nem zavarhatja.

(3) Belterületen 1,0 m²-es nagyságot meghaladó reklám, reklámhordozó szerkezet nem helyezhető el, és nem engedélyezhető 1,0 m² felületet meghaladó reklámjellegű homlokzatfestés sem.

20. Információs vagy más célú berendezések elhelyezésére vonatkozó településképi követelmények

28. § (1) Legfeljebb 1,0 x 1,5 m felületű, önkormányzat által kifüggesztett hirdetéseket, információkat tartalmazó hirdető vitrin közterületen elhelyezhető.

(2) Közvilágítási oszlopokon, oszloponként 1 db, maximum A1-es ívméretű, (840x597mm), nem világító kialakítású információs berendezés elhelyezhető.

(3) Üzlethelyiségenként legfeljebb egy db álló A1-es méretű kétoldalas vagy fordított „V" alakú mobil reklámtábla helyezhető el a közterületen, mely az üzlet kirakatától maximum 1,5 méterre állhat, a gyalogosforgalmat nem akadályozó módon.

(4) A lakosság általános tájékoztatását szolgáló útbaigazító tábla, térkép vagy más jelzés közterületen szabadon elhelyezhető. Kialakítása, anyaghasználata, formavilága a helyi hagyományokhoz alkalmazkodjon. Elhelyezése a táj- és településképet, utcaképet nem bonthatja meg, jogos érdeket nem sérthet, közforgalmat nem akadályozhat és a közbiztonságot nem veszélyeztetheti.

V. Fejezet
A településkép-védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció

21. Rendelkezés a szakmai konzultációról

29. § (1) A település főépítésze - alkalmazása hiányában a polgármester - szakmai konzultációt biztosít a településképi követelményekről.

(2) Az építtetőnek vagy meghatalmazottjának az építés megkezdése előtt szakmai konzultációt kell kérni, ha:
   a) Ha a tervezett építési tevékenység a lakóépület egyszerű bejelentéséről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó, ún. „egyszerű bejelentéshez kötött építési tevékenység" alapján történő új lakóépület építése, illetve meglévő épület bővítése történik.
   b) Fennmaradási engedélyezési eljárásokhoz készített építészeti-műszaki tervekkel kapcsolatban.
   c) Új elektronikus hírközlési építmény elhelyezése esetén:
      ca) műtárgynak minősülő antenna szerkezetnél, ha annak bármelyirányú mérete a bruttó 6 m-t meghaladja,
      cb) antennatartó szerkezet méretétől függetlenül a szerkezetre antenna felszerelésénél, ha az antenna bármelyirányú mérete a 4,0 m-t meghaladja.

(3) A szakmai konzultáció iránti kérelmet a polgármesternek címezve kell benyújtani. A kérelemnek tartalmaznia kell:

a) az építtető vagy kérelmező nevét, címét, telefonos elérhetőségét,
b) a tervezett építési tevékenység helyét, az érintett telek helyrajzi számát, az építési tevékenység rövid leírását, az építési munka jellegétől függően indokolt esetben rajzi munkarészek csatolását.

(4) A szakmai konzultációról emlékeztető készül, melyben a felvetett javaslatokat, valamint az önkormányzati főépítész vagy a polgármester lényeges nyilatkozatait kell rögzíteni.

(5) A polgármester a kérelmezőt a konzultáció időpontjáról postai úton, vagy e-mailben értesíti.

VI. Fejezet
A településképi véleményezési eljárás

22. A településképi véleményezési eljárás alkalmazási köre

30. § Településképi véleményezési eljárást kell lefolytatni az alábbi esetekben:
a) új építmény építési engedélyezési eljárását megelőzően,
b) meglévő építmény bővítésére, valamint a településképet érintő átalakítására irányuló építési, fennmaradási engedélyezési eljárást megelőzően, amelynél a településrendezési és építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló kormányrendelet szerinti területi építészeti-műszaki tervtanácsnak nincs hatásköre, és amennyiben összevont telepítési eljárást, ezen belül telepítési hatásvizsgálati szakaszt nem kezdeményezett az építtető.

31. § A polgármester véleménye a 30. §-ban meghatározott esetekben az önkormányzati főépítész szakmai álláspontján alapul.

23. A településképi véleményezés szempontjai

32. § A településképi véleményezési eljárás lefolytatása és az építészeti-műszaki dokumentáció értékelése során a településképben harmonikusan megjelenő, településképet nem zavaró, az épített és természeti környezethez illeszkedő és annak előnyösebb megjelenését segítő megoldási szempontokat kell érvényesíteni.

24. A településképi véleményezési eljárás szabályai

33. § A településképi véleményezési eljárás lefolytatása iránti kérelmet az 5. mellékletben foglalt mintának megfelelően kell benyújtani.

VII. Fejezet
A településképi bejelentési eljárás

25. A településképi bejelentési eljárás alkalmazási köre

34. § A Településképi bejelentési eljárást a polgármester folytatja le.

35. § (1) Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni a 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. mellékletében felsorolt, építési engedély nélkül végezhető építési munkák közül:

a) Szobor, emlékmű, kereszt, emlékjel építése, elhelyezése esetén, ha annak a talapzatával együtt mért magassága nem haladja meg a 6,0 m-t.

b) Önálló reklámtartó építmény építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése, megváltoztatása esetén.

c) Építménynek minősülő, háztartási hulladék elhelyezésére szolgáló hulladékgyűjtő és - tároló, sorompó, árnyékoló elhelyezése esetén, amennyiben közterületről látható.

(2) A község teljes közigazgatási területére vonatkozóan településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni:

a) meglévő építmények rendeltetésének – részleges vagy teljes – megváltoztatása esetén, valamint az önálló rendeltetési egységek számának változásakor, amennyiben az új rendeltetés szerinti területhasználata korábbi rendeltetéshez képest

aa) jelentősen megváltoztatja az ingatlanon belüli gépkocsi-forgalmat,

ab) többlet-parkolóhelyek kialakítását teszi szükségessé,

ac) amennyiben a meglévő lakó rendeltetés megváltoztatása történik, illetve lakórendeltetésre történő változás kerül kialakításra,

ad) érinti a közterület kialakítását, a közterületen lévő berendezéseket vagy növényzetet,

ae) érinti a kapcsolódó közterület közúti vagy gyalogos, kerékpáros forgalmát.

b) védett épület közterületre néző homlokzatán történő színezés, új tetőhéjalás, nyílászáró csere esetén.

c) településképi szempontból meghatározó területen az építmények homlokzatára, tetőfelületére, az építési telek kerítésére, kerítéskapujára vagy támfalára rögzített

ca) kirakat kialakítása,

cb) reklám-felületet is tartalmazó előtető, napvédő ponyva elhelyezése esetén.

d) helyi védelem alatt álló értéken cégér, üzletfelirat stb. elhelyezése tekintetében.

36. § Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni a településkép védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV.28.) Korm. rendeletben szereplő általános településképi követelmények és jelen rendeletben foglalt reklám és reklámhordozó elhelyezési követelmények tekintetében a reklámok és reklámhordozók elhelyezését megelőzően.

26. A településképi bejelentési eljárás véleményezésének szempontjai

37. § (1) A településképi bejelentési eljárás lefolytatása és az építészeti-műszaki dokumentáció értékelése során a településképben harmonikusan megjelenő, településképet nem zavaró, az épített és természeti környezethez illeszkedő és annak előnyösebb megjelenését segítő megoldási szempontokat kell érvényesíteni.

(2) Az építmény, épületrész megjelenésével kialakításával kapcsolatban vizsgálni kell, hogy:

a) azok építészeti megoldásai megfelelően illeszkednek-e az épített környezethez,

b) a külső megjelenés megfelel-e az e rendelet előírásainak

c) összhangban van-e az épület rendeltetésével és használatának sajátosságaival,

d) megfelelően veszi-e figyelembe a közterület adottságait és esetleges berendezéseit, burkolatát, műtárgyait, valamint növényzetét.

27. A településképi bejelentési eljárás részletes szabályai

38. § (1) A településképi bejelentési eljárás az ügyfél által a polgármesterhez írásban benyújtott bejelentésre indul.

(2) Az eljárás megindításához szükséges bejelentőlapot a 6. melléklet tartalmazza.

(3) A településképi bejelentési eljárás díj- és illetékmentes.

VIII. Fejezet
A településképi kötelezés, a településkép-védelmi bírság

28. A településképi kötelezési eljárás

39. § (1) A polgármester kötelezési eljárást folytat le és szükség esetén kötelezést (az építmény, építményrész felújítására, átalakítására vagy elbontására) bocsát ki

a) a településképi bejelentési kötelezettség elmulasztása,
b) a bejelentési dokumentációban foglaltaktól eltérő építési tevékenység megvalósítása,
c) a polgármester településképi bejelentést elutasító döntése ellenére megvalósított, településképi bejelentéshez kötött építési tevékenység,
d) a településképi követelmények megsértése

esetén.

(2) A településképi kötelezési eljárásban – a kötelezés jogerőre emelkedésétől számított legfeljebb 30 napos határidő kitűzésével – fel kell hívni az ingatlan tulajdonosát a kötelezés tárgyát képező állapot megszüntetésére.

29. A településkép-védelmi bírság

40. § (1) Az önkormányzat képviselő-testülete, amennyiben a kötelezésben foglalt határidő eredménytelenül telt el, az ingatlantulajdonossal szemben 10.000 forinttól 1.000.000 forintig terjedő, közigazgatási bírságnak minősülő településkép-védelmi bírság kiszabását rendeli el, melyet a kötelezési eljárást lefolytató polgármester szab ki.

(2) A településkép-védelmi bírság kiszabásánál az alábbi szempontokat kell mérlegelni:

a) a jogsértéssel okozott hátrányt, ideértve a hátrány megelőzésével, elhárításával, helyreállításával kapcsolatban felmerült költségeket, illetve a jogsértéssel elért előny mértékét,
b) a jogsértéssel okozott hátrány visszafordíthatóságát,
c) a jogsértéssel érintettek körének nagyságát,
d) a jogsértő állapot időtartamát,
e) a jogsértő magatartás ismétlődését és gyakoriságát,
f) a jogsértést elkövető eljárást segítő, együttműködő magatartását, valamint
g) a jogsértést elkövető gazdasági súlyát.

(3) A településkép-védelmi bírság megfizetésének módja közvetlenül az Önkormányzat erre a célra szolgáló bankszámlájára történő befizetéssel.

(4) A bírság ismételten is kiszabható, a településképi követelmények teljesítéséig.

IX. Fejezet
Záró és átmeneti rendelkezések

30. Hatályba léptető rendelkezések

41. § (1) Ez a rendelet 2018. június hó 29. napján lép hatályba.
(2) E rendeletet a hatályba lépését követően indult eljárásban kell alkalmazni.

Modori László
polgármester

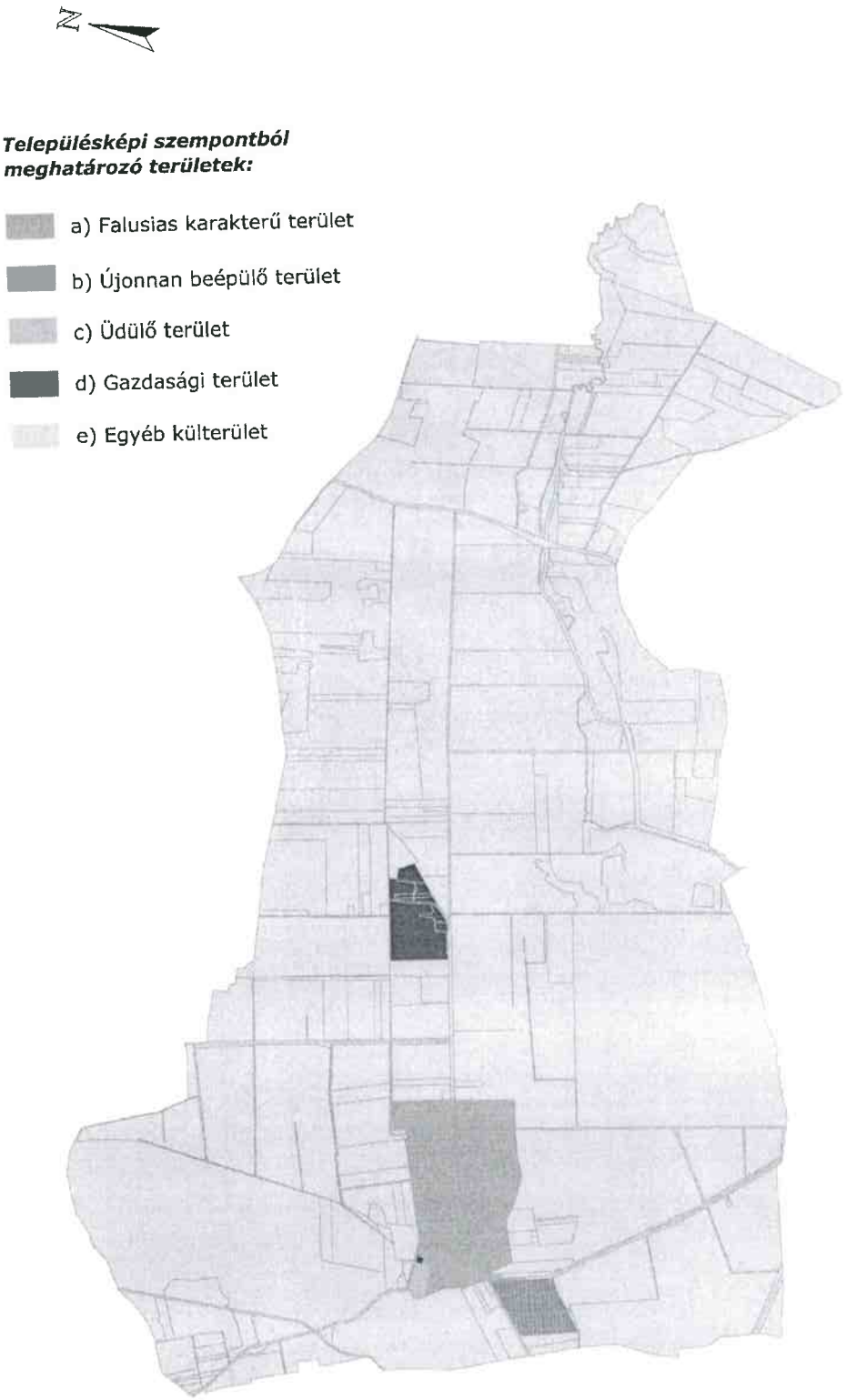
Szlottáné Turi Edina
jegyző

Borszörcsök, 2018. június 28.

Szlottáné Turi Edina
jegyző

1. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Településképi szempontból meghatározó területek

2. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Helyi egyedi védelem

Ssz.	Véd.kat.	Cím	Hrsz	Megnevezés
1.	**H**	Petőfi Sándor u. 7.	437	Lakóház
2.	**H**	Petőfi Sándor u. 8.	2/3	Lakóház
3.	**H**	Petőfi Sándor u. 15.	433	Lakóház
4.	**H**	Petőfi Sándor u. 21.	430	Lakóház
5.	**H**	Petőfi Sándor u. 28.	18	Lakóház
6.	**H**	Petőfi Sándor u. 63.	391	Lakóház
7.	**H**	Petőfi Sándor u. 75.	367	Lakóház

H – Helyi értékvédelem (épület, építmény)

3. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Egyedi tájértéknek jelölt képződmény/létesítmény

1. A templom melletti kereszt

2. A tűzoltószertár melletti kereszt

3. A 046/3. hrsz-ú Kápolna és környezete

4. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Tájjelleg megtartására alkalmas növényfajok listája

FAFAJOK:
- kocsányos tölgy (Quercus robur)
- kocsánytalan tölgy (Q. petrea)
- csertölgy (Q. cerris)
- magyar kőris (Fraxinus pannonica)
- magas kőris (Fraxinus excelsior)
- mezei szil (Ulmus minor)
- hegyi szil (U. scabra)
- vénic szil (U. laevis)
- fehér nyár (Populus alba)
- szürke nyár (P. canescens)
- fekete nyár (P. nigra)
- rezgő nyár (P. tremula)
- mezei juhar (Acer campestre)
- korai juhar (A. platanoides)
- hegyi juhar (A. pseudoplatanus)
- vadalma (Malus sp.)
- vadkörte (Pyrus pyraster)
- madárcseresznye (Cerasus avium)
- szelídgesztenye (Castanea sativa)
- gyertyán (Carpinus betulus)
- kislevelű hárs (Tilia cordata)
- ezüst hárs (Tilia tomentosa)
- extenzív gyümölcsfajták (alma, körte, szilva)
- enyves éger (Alnus glutinosa)
- nyírfa (Betula pendula)
- barkóca berkenye (Sorbus
- fehér fűz (Salix alba)
- serevényfűz (Salix rosmarinifolia)
- ciglefűz (S. elaeagnos)
- erdei fenyő (Pinus sylvestris)

CSERJEFAJOK:
- közönséges boróka (junipaerus communis)
- veresgyűrűs som (Cornus sanguinea)
- kökény (Prunus spinosa)
- egybibés galagonya (Crataegus monogyna)
- csíkos kecskerágó (Euonymus europaeus)
- puszpáng (Buxus sempervirens)
- fagyal (Ligustrum vulgare)

5. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Településképi véleményezés – KÉRELEM

BORSZÖRCSÖK KÖZSÉG POLGÁRMESTERE
BORSZÖRCSÖK

K É R E L E M

1. Az építtető (tervező) neve, lakcíme:

(továbbá meg lehet adni elektronikus levélcímet, telefax számot és telefonos elérhetőséget)

_____

2. A kérelemmel érintett ingatlan címe, helyrajzi száma:

_____

3. A tervezett építmények száma és rendeltetése:

_____

4. Az ingatlan adatai:

A telek területe: _____

A telek HÉSz szerinti építési övezeti besorolása: _____

5. Az épület bruttó beépített alapterülete:

_____

6. Az építtető(k) neve, lakcíme (amennyiben a tervező a kérelmező):

_____

7. A kérelem tárgyával összefüggésben korábban keletkezett szakmai vélemények, hatósági döntések (határozatok, végzések) megnevezése, iktatószáma, kelte:

_____ _____

7. A kérelemhez csatolt mellékletek:

Építészeti-műszaki tervdokumentáció _____ pld

Építészeti-műszaki tervdokumentáció digitális adathordozón (cd, dvd) _____ db

Egyéb szakhatósági állásfoglalás _____ pld

Egyéb okirat _____

Alulírott építtető (tervező) kérem, hogy a mellékelt tervdokumentáció szerinti építményről településképi véleményt alkotni szíveskedjenek.

Kelt: _____-, _____- év _____hó _____nap

_____

aláírás (kérelmező)

6. **melléklet a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Településképi bejelentés – KÉRELEM

BORSZÖRCSÖK KÖZSÉG POLGÁRMESTERE
BORSZÖRCSÖK

K É R E L E M

1. Az építtető (tervező) neve, lakcíme:

(továbbá meg lehet adni elektronikus levélcímet, telefax számot és telefonos elérhetőséget)

_____

2. A kérelemmel érintett ingatlan címe, helyrajzi száma:

_____

3. A tervezett építmények száma és rendeltetése:

_____

4. Az ingatlan adatai:

A telek HÉSz szerinti építési övezeti besorolása:

_____

5. Az építtető(k) neve, lakcíme (amennyiben a tervező a kérelmező):

_____

6. A kérelem tárgyával összefüggésben korábban keletkezett szakmai vélemények, hatósági döntések (határozatok, végzések) megnevezése, iktatószáma, kelte:

_____ _____

7. A kérelemhez csatolt mellékletek:

Építészeti-műszaki tervdokumentáció _____ pld

Építészeti-műszaki tervdokumentáció digitális adathordozón (cd, dvd) _____ db

Egyéb szakhatósági állásfoglalás _____ pld

Egyéb okirat

_____

Alulírott építtető (tervező) kérem, hogy a mellékelt tervdokumentáció szerinti tevékenység településképi bejelentését tudomásul venni szíveskedjenek.

Kelt: _____-, _____- év _____hó _____nap

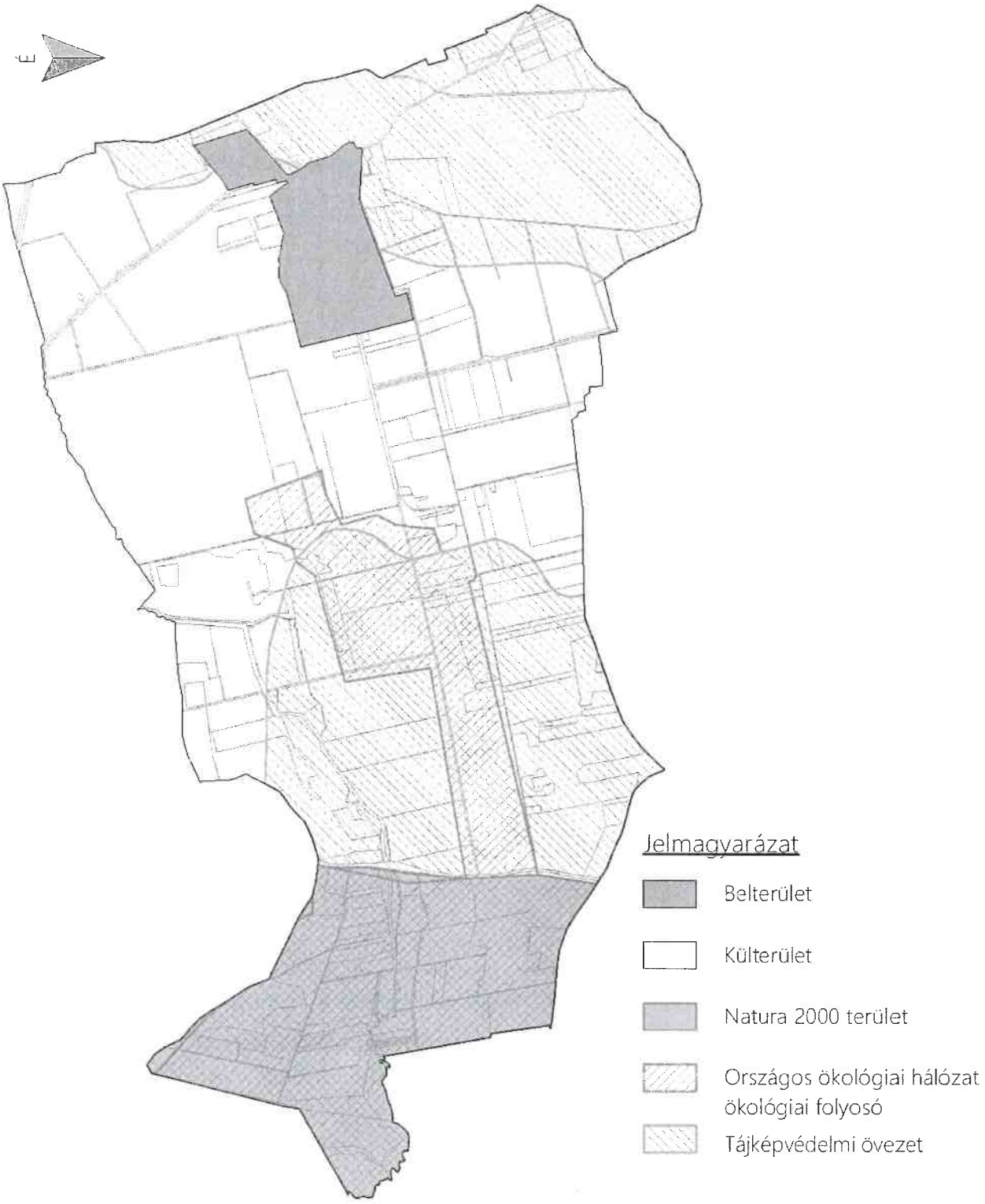
_____

aláírás (kérelmező)

1. **függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Településkép védelme szempontjából kiemelt területek

1. ***Táj- és természetvédelem alatt álló területek***

2. ***Örökségvédelemmel érintett területek***

A település régészeti lelőhelyei:

azonosító	település	lelőhely-szám	név	HRSZ
7592	Borszörcsök	1	MRT 3. kötet 9/1. lh.	0103/6, 0102, 091/34
7593	Borszörcsök	2	MRT 3. kötet 9/2. lh.	0134, 0165, 0131/6, 0131/4, 0131/7, 0160
7594	Borszörcsök	3	Ugi-dűlő	0147/14, 0147/16, 0147/17, 0146/6, 0145/20, 0145/22, 0142/3, 0141/1, 0158/1, 0159, 0146/9, 0147/15, 0141/2, 0146/8, 0146/7
7595	Borszörcsök	4	Désházi-dűlő	0103/5
7596	Borszörcsök	5	Csigere-patak ártere	0107
7597	Borszörcsök	6	MRT 3. kötet 9/6. lh.	0103/6, 0103/8, 0102, 091/22, 091/21
7598	Borszörcsök	7	MRT 3. kötet 9/7. lh.	0103/6, 0102, 091/27, 091/28, 091/25
7599	Borszörcsök	8	Homokbánya	0115/1, 0106, 07/1
7600	Borszörcsök	9	Homokbánya	0115/1, 08/4, 0106, 0116
7601	Borszörcsök	10	Csigere-patak	0115/8, 0115/3, 0115/5, 0116, 012
7602	Borszörcsök	11	Ikland	012
7603	Borszörcsök	12	Iklandi-dűlő (Iglandi-dűlő)	012
7604	Borszörcsök	13	Csigere-patak jobb partja	019, 023/2, 020
7605	Borszörcsök	14	Szörcsök, Nagyszörcsök, Borszörcsök	324, 023/2, 309, 301, 296, 295, 290, 282/1, 023/1, 029/2
7606	Borszörcsök	15	Varjas	084/1, 071/1, 071/13, 084/2, 084/3, 074/2, 084/4, 084/5, 082
7607	Borszörcsök	16	MRT 3. kötet 9/17. lh.	071/1, 071/2, 074/1, 073, 071/9

2. **függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzéke
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján

Az alábbi jegyzék ajánlás, a felsoroltakon kívül számos további honos növényfaj megtalálható, alkalmazható. A jegyzék a települési területeken ajánlott növényfajokat, kertészeti kultúrát tartalmazza, nemesített növények alkalmazásával.
Védett fajok nem gyűjthetők és nem telepíthetők!
Az itt megadott általános jegyzéket az élőhelyi adottságok, települési hagyományok tovább árnyalhatják.
A lakóterület kertje:

Javasolt kialakításának előzménye és mintája a parasztkertek hagyománya, melynek számos vonása ma is megtalálható a Balaton-felvidék településein. Ez kiegészíthető a klimatikus adottságoknak megfelelő, honos növényzettel.

- gyepterületek:

Kialakításuknál a lakókertben az egyetlen fajból álló, fajszegény gyepek helyett a területen előforduló több fűfaj és más alacsony lágyszárú növényzet használatával virágos gyep létesítése javasolt. Kialakítása természetes úton, vagy fűmag keverék vetésével történhet. (Pl. Sport keverékkel megerősödő gyepre Margitsziget keverékkel és apró díszítő lágyszárúakkal fajgazdag, természetes hatású pázsit telepítése.) A gyep szélein, vagy a kevésbé taposott foltokban a környék szép vadvirágai {äzoknak kertészeti változatai} ültethetők.
Többféle fűmag használatával a természeteshez közelebb álló gyep kialakítása.
Javasolt alkotók:
francia perje *(Arrhenatherum elatius)*, karcsú fényperje *(Koeleria cristata)*, prémes gyöngyperje*(Melica ciliate)*, sziklai csenkesz *(Festuca pseudodalmatica)*, kései perje *(Cleistogenes serotina)*, vékony csenkesz *(Festuca valesiaca)*

- A fű felületét apró növésű lágyszárúak díszíthetik, pl. százszorszép *(Bellis perennis)*, vajszínű ördögszem *(Scabiosa ocroleuca)*, kakukkfű *(Thymus sp)*, veronika fajok *(Veronica sp)*, hasznos földitömjén *(Pimpinella saxifraga)*, fehér here *(Trifolium repens)*

- A gyep széleinél, vagy kevésbé taposott foltokban telepíthetők, pl. török hóvirág *(Galanthus elwesii)* széles levelű salamonpecsét *(Polygonatum latifolium)*, illatos ibolya *(Viola odorata)*, gyöngyvirág *(Convallaria majalis)*.

A kertet szegélyezhetik alacsony növésű, ill. helyenként magasabb virágos növények. Kedvező a fűszer és gyógynövények használata is. A kerítések, támfalak felületét díszcserjék sora élénkítheti. Nagyobb felület esetén feltétlenül szükséges a kőbástyára, kerítésre felkúszó, vagy lecsüngő növényzet telepítése.

- Alacsony növésű szegélyvirágok:

porcsinrózsa *(Portulaca grandiflora)*, petúnia *(Petunia hybrida)*, árvácska *(Viola wittrockiana)*, körömvirág *(Calendula oficinalis)*, jácintok *(Hyacinthus sp)*, lila sáfrány *(Crocus vernus)*, fehér nárcisz *(Narcissus poeticus)*, aranysáfrány *(Crocus aureus)*, csupros nárcisz *(Narcissus pseudonarcissus)*, kék nőszirom *(Iris germanica)*, tazetta nárcisz *(Narcissus. tazetta)*, pompás nárcisz *(Narcissus incomparabilis)*, törökszegfű *(Dianthus barbatus)*, törpe bársonyvirág *(Tagetes patula)*, kerti

szegfű *(Dianthus caryophyllus)*, búzavirág *(Centaurea cyanus)*, habszegfű fajok*(Silene sp.)*, szikla-bőrlevél *(Bergenia crassifolia)*

- Magasabb kerti virágok:

nefelejcs *(Myosotis silvestris)*, tornyos harangvirág *(Campanula pyramidalis)*, ezüstös pipitér*(Anthemis biebersteiniaia)*, kerti margaréta *(Chrysanthhemum maximum)*, estike *(Hesperis matronalis)*, mezei margaréta *(C. leucantheum)*, erdei szellőrózsa *(Anemone sylvestris)*, kerti szarkaláb *(Consolida ajacis)*, fehér liliom *(Lilium candidum)*, japán árnyliliom *(Hosta lancifolia)*, tűzliliom *(Lilium bulbiferum)*, pálmaliliom *(Yucca filamentosa)*, tulipánfélék *(Tulipa sp.)*, bugás lángvirág *(Phlox paniculata)*, oroszlánszáj *(Antirrhinum majus)*, kerti fátyolvirág *(Gypsophila elegans)*, bárányfarok *(Amaranthus hypochondriacus)*, nagy meténg *(Vinca major)*

- kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények:

izsóp *(Hypossus officinalis)*, levendula *(Lavandula angustifolia)*, rozmaring *(Rosmarinus officinalis)*, kerti ruta *(Ruta graveolens)*, orvosi zsálya *(Salvia officinalis)*, kakukkfű fajok *(Thymus serpyllum, T. sp.)*, bazsalikom *(Ocymum basalicum)*, szurokfű *(Origanum vulgare)*

- kerítést kísérő díszcserjék:

kerti madárbirs *(Cotoneaster horizontalis)*, tűztövis *(Pyracantha coccinea)*, egybibés galagonya*(Craetegus monogyna)*, nyári orgona *(Buddleia davidii)*, mályva *(Hibiscus siriacus)*

-felkúszó és lecsüngő növényzet (támfalra, kerítéshez, kőfal elé):

trombita folyondár *(Campsis radicans)*, sarkantyúka *(Tropaeolum majus)*, tatár lonc *(Lonicera tatarica)*, magyar lonc *(Lonicera tellmaniana)*, borostyán *(Hedera helix)*, kék hajnalka *(Ipomoea tricolor)*, ligeti szőlő *(Vitis silvestris)*, bíboros hajnalka *(Ipomoea purpurea)*, lila akác *(Wisteria sinensis)*

- kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet (a kúszónövényekkel együtt alkalmazva):

sziklai ternye *(Alyssum saxatile)*, fehér varjúháj *(Sedum album)*, rózsás kövirózsa *(Sempervivum marmoreum)*, borsos varjúháj *(Sedum acre)*, valamint kertészetekben kapható termesztett fajok

A lakótelek fái:

A régi falusi kertekben jellemzőek a haszonfák voltak, főleg a kevés permetezést igénylő gyümölcsfák. Más fát csak megtűrtek - nem vágtak ki -, ha kivételesen szép volt. pl. kislevelű hárs*(Tilia cordata)*, berkenye *(Sorbus sp.)*, vadkörte *(Pyrus pyraster)*, tölgy *(Quercus sp.)*, tájfajták

- javasolt gyümölcsfák és cserjék:

dió *(Juglans regia)*, kajszibarack *(Prunus armeniaca)*, őszibarack *(Prunus persica)*, mandula*(Prunus dulcis)*, szilva *(Prunus domestica)*, meggy *(Prunus cerasus)*, cseresznye *(Cerasus sp.)*, alma *(Malus domestica)*, körte *(Pyrus communis)*, eperfa *(Morus alba)*, szőlő *(Vitis vinifera)*, füge*(Ficus carica)*, málna *(Rubus ideaus)*, piros ribizli *(Ribes spicatum)*, egres *(Ribes uva-crispa)*, mogyoró *(Corylus avellana)*

Sajátos hangulatot adhat a különféle dísztökök *(Cucurbita pepo)*, a kúszó bab *(Phaseolus sp.)*, napraforgó *(Helianthus annuus)* mértéktartó alkalmazása.

A lakótelken a felsorolt növényfajokból ízléssel összeválogatva alakítható ki a virágos gyep, néhány árnyékot adó (gyümölcs)fa, a széleken cserjék, virágok, a kerítést kísérő magasabb virágok vagy cserjesor, a nagyobb függőleges felületeket vagy kőfalat derítő

kúszónövények, sziklai növényzet. A lakóházat, tornácot, falmélyedéseket cserepes dísznövények gazdagíthatják, legjellemzőbb a muskátli *(Pelargonium zonale).*

Közterületek, parkok növényzete:

Alapvető szempont, hogy a területen honos növényfajok, fák és cserjék {és azok kertészeti változatainak} használatával kerüljenek kialakításra. Nagyszámú fa, bokor alkalmazása esetén a lágyszárúak, virágok a kezelt parkok jellegét kevésbé határozzák meg.

A növények nemesítésével a távoli területeken honos virágok mindennapi alkalmazása elterjedt. A díszparkokban a honos fajok alkalmazása mellett lágyszárúak esetében kisebb mértékben elfogadott a zöldfelületek karakteréhez igazodó nemesített más fajok ültetése is.

- Fák a településközpontban, a templom körül és a jelentősebb középületeknél:

kislevelű hárs *(Tilia cordata)*, vadgesztenye vagy bokrétafa *(Aesculus hippocastanum)*, molyhos tölgy *(Quercus pubescens)*, kocsánytalan tölgy *(Quercus petrae)*

-További ajánlott fafajok:

mezei juhar *(Acer campestre)*, mezei szil *(Ulmus minor)*, magas kőris *(Fraxinus exceksior)*, virágos v. mannakőris *(Fraxinus ornus)*, madárberkenye *(Sorbus aucuparia)*

Színezheti az összetételt egy-egy rezgő nyár *(Populus tremula)*, nyír *(Betula pendula)*, eperfa*(Morus alba)*.

- Cserjék:

madárbirs *(Cotoneaster sp.)*, cserszömörce *(Cotinus coggygria)*, egybibés galagonya *(Crataegus monogyna)*, kecskerágó *(Euonymus sp.)*, veresgyűrű som *(Cornus sanguinea)*, kökény *(Prunus spionosa)*, közönséges fagyal *(Ligustrum vulgare),* mogyoró *(Corylus avellana)*

A lakókerteknél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

Külterületeken ajánlott növényzet:

Szőlőhegyeken a történeti szőlőművelés fenntartásával csak a pince bejáratnál jellemző a kis gyepterület. Az épület vagy boltpince mellett diófák ültetése általános, melyek egyben a pince árnyékolását is szolgálják. Esetleg telepíthető néhány gyümölcsfa, főként csonthéjasok, és cserjék. Gyakori a cseresznye, mandula, szelídgesztenye fa ültetése.

A tájidegen növényzet alkalmazását mindenképpen kerülni kell.

A települések további külterületén megtalálhatók a természeti értéket hordozó rétek, gyepek, nádasok, mélyfekvésű, vizes élőhelyek és a patakokat, élővízfolyásokat kísérő természetes növényzet. E területek természetes növényzetének megőrzése, a változatlan élőhelyi feltételek fenntartása szükséges. Tájképi értékük mellett ökológiai kapcsolatot, sok állatfaj számára menedéket jelentenek a patakot szegélyező és az út mentén látható fasorok, sövények.

A védett táj egyediségének megőrzéséhez a településeken, különösen a külterületen kerülni kell a tájidegen növényfajok használatát. Az arborétumok és díszparkok gyűjteményének kivételével a Balaton-felvidéki táj szépségét a sokféle élőhelyet jellemző honos növényzet gazdagsága adja. Ezért a tájidegen fajok egyedei (pl. a fenyők *(Picea sp)*) csak igen kis mértékben, inkább csak egy-két jelentős épülethez kapcsolódva jelenjenek meg a településeken. A lakó- és üdülőtelkek, de különösen a külterületek, szőlőhegyek területén a tájidegen fajok (tű- és pikkelylevelűek, tuják*(Thuja occidentalis)* ültetése feltétlenül kerülendő.

A nyomvonalas infrastruktúra létesítésénél (út, közművezetékek) különösen fontos a bolygatott területek helyreállítása, a telepítésre kerülő növényzetnek a honos állományból történő megválasztása, a terület élőhelyi adottságainak függvényében.

3. **függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez**

Kerülendő, inváziós növényfajok
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján

Az adventív fajok ellenőrizhetetlen mértékű szaporodásukkal a növényzet összetételében, a települési és természetes zöldfelületekben óriási károkat okoznak, terjeszkedésük meg nem állítható. Ide sorolható pl. a bálványfa *(Ailanthus altissima)*, gyalogakác *(Amorpha fruticosa)*, akác *(Robinia pseudo-acacia)*, aranyvessző *(Solidago canadensis, S. gigantea)*, ezüstfa *(Elaeagnus angustifolia)*, selyemkóró *(Asclepias syriaca)*.

Idegenhonos inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
Vízijácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heracleum persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhínár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum

Keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	**Tudományos név**
Közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfű	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

A Natura 2000 gyepterületeken az alábbi növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus silvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.
kanadai aranyvessző	Solidago canadensis

magas aranyvessző	Solidago gigantea
parlagfű	Ambrosia artemisifolia
selyemkóró	Asclepias syriaca
süntök	Echinocystis lobata

A földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (Ambrosia artemisiifolia), keserű csucsor (Solanum dulcamara), selyemkóró (Asclepias syriaca), aranka fajok (Cuscuta spp.).